

آشنایے با
گروه های مردمی داوطلب
واکنش اضطراری محلات
(دوام)

در شهر تهران

نویسندگان:

شهاب نقی خان، علی محمدی

عنوان: آشنایی با گروه‌های مردمی داوطلب واکنش اضطراری محلات (دوام) در شهر تهران

نویسندگان: شهاب تقی‌خانی، علی محمدی

ناظران علمی: محسن نادى، فاطمه صالح

ویراستار: داود پنهانی

کنترل و بازبینی: امیرمسعود لسانی

طراح جلد: سید وحید دشتیان مقدم

صفحه آرایی: زهرا طاهری

نشانی: انتهای غربی بزرگراه جلال آل احمد، نرسیده به بزرگراه آیت الله اشرفی اصفهانی،

نیش نهم شمالی

سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران

تلفن: ۴۴۲۴۴۰۴۰ فکس: ۴۴۲۷۲۰۰۹

rsc.tdmmo@gmail.com / journal@tdmmo.ir

پست الکترونیک:

www.tdmmo.ir

آدرس سایت:

تاریخ و نوبت چاپ: اول _ پاییز ۱۳۹۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵	پیشگفتار
۱۹	۱- کلیات طرح
۱۹	۱-۱- مقدمه
۲۱	۱-۲- تعاریف و مفاهیم اساسی
۲۱	۱-۱-۱- بحران
۲۱	۱-۲-۱- مدیریت بحران
۲۱	۱-۳-۱- چرخه مدیریت بحران
۲۲	۱-۴-۱- آماده‌سازی
۲۲	۱-۵-۱- آمادگی
۲۲	۱-۶-۱- کاهش اثرات و پیشگیری
۲۳	۱-۷-۱- واکنش (پاسخ)
۲۳	۱-۸-۱- بازتوانی (بازسازی)
۲۳	۱-۹-۱- مدیریت خطرپذیری (ریسک)

۲۳	۱۰-۱-۲- شرایط اضطراری
۲۴	۱۱-۱-۲- واکنش اضطراری
۲۴	۱۲-۱-۲- مفهوم مشارکت
۲۵	۱۳-۱-۲- اهداف مشارکت مردمی
۲۶	۱۴-۱-۲- شیوه‌های مشارکت مردمی
۲۶	۱۵-۱-۲- انواع مشارکت
۲۷	۱۶-۱-۲- نحوه تحقق مشارکت
۲۸	۱-۳- اهداف اجرای طرح "دوام"
۲۸	۱-۱-۳- هدف اصلی
۲۸	۲-۱-۳- اهداف فرعی
۲۹	۱-۴- دامنه کاربرد
۲۹	۵- تاریخچه پیاده‌سازی و اجرای طرح در کلانشهر تهران

۲- گام‌های پیاده‌سازی طرح جذب و تشکیل گروه‌های مردمی

۳۳	داوطلب واکنش اضطراری محلات
۳۳	۲-۱- فراخوان
۳۳	۲-۱-۱- برگزاری جلسات توجیهی و هماهنگی محلی
۳۴	۲-۱-۲- امور فرهنگی، اطلاع رسانی و ثبت نام
۴۰	۲-۱-۳- انتخاب داوطلبان
۴۱	۲-۱-۴- برگزاری جلسه توجیهی برای داوطلبان
۴۲	۲-۲- آموزش
۴۲	۲-۱-۲- عناوین دوره‌های آموزشی
۴۲	۲-۱-۱- آشنایی با مبانی مدیریت بحران

- ۴۳ ۲-۲-۱-۲-کمک‌های اولیه
- ۴۶ ۲-۲-۱-۳-اصول و مبانی اطفای حریق
- ۴۷ ۲-۲-۱-۴-روانشناسی بحران
- ۵۰ ۲-۲-۱-۵-جستجو و نجات
- ۵۳ ۲-۲-۲- صدور گواهینامه آموزشی و کارت عضویت
- ۵۳ ۲-۳-سازماندهی
- ۵۶ ۲-۴-تجهیز
- ۵۶ ۲-۴-۱-شاخصهای انتخاب محل استقرار کانتینر تجهیزات محله
- ۵۷ ۲-۴-۲-تجهیزات انفرادی
- ۵۷ ۲-۴-۳-تجهیزات گروهی
- ۵۷ ۲-۴-۴-موارد استفاده کانتینر تجهیزات
- ۵۸ ۲-۵-پایدارسازی
- ۵۸ ۲-۵-۱-طرح‌ریزی
- ۵۹ ۲-۵-۲-پیگیری
- ۵۹ ۲-۵-۳-برنامه‌ریزی
- ۵۹ ۲-۵-۴-پیش‌بینی
- ۶۳ ۳-منابع و مراجع:
- ۶۸ ۴-پیوست‌ها:
- ۶۸ پیوست ۱: بروشور معرفی طرح "دوام" (فارسی)
- ۷۰ پیوست ۲: بروشور معرفی طرح "دوام" (انگلیسی)
- ۷۲ پیوست ۳: فرم عضویت گروه "دوام"
- ۷۴ پیوست ۴: نمونه ای از تجهیزات گروه های "دوام"

پیشگفتار

تجارب حاصل از سوانح گذشته نشان می‌دهد که هر اندازه سرعت فعالیت‌های واکنش اضطراری مسئولان مدیریت بحران زیاد و کیفیت و کمیت خدمات‌رسانی نیز در وضعیت مناسبی باشد؛ باز هم اقدامات چند ساعت اولیه بعد از وقوع بحران؛ از کارایی، انسجام و سرعت لازم برخوردار نخواهد بود. این مهم می‌تواند ناشی از عدم دسترسی سریع به محل حادثه، نداشتن اطلاعات و آمار کافی و جزئی از محل حادثه و تعداد آسیب‌دیدگان و نیز وسیع بودن خسارات وارد شده به محل حادثه نسبت به امکانات موجود و ... باشد.

از طرف دیگر، برآورد آماری کشورهای حادثه خیز جهان نشان می‌دهد که درصد قابل توجهی از آسیب‌دیدگان، توسط خانواده، همسایگان یا افراد هم محلی خود، نجات یافته‌اند. منتها باید توجه داشت که انجام اقدامات امدادی و فوریتی، بدون آموزش و سازماندهی گروهی، نه تنها سودمند نیست بلکه در مواردی خطرآفرین نیز خواهد بود. به عبارت دیگر، شهروندان برای ایفای نقش مکمل خود در نظام مدیریت بحران باید از توانمندی‌های لازم برخوردار باشند و رفتارهای صحیح در شرایط پیش از وقوع بحران، حین بحران و پس از بحران را بیاموزند. این توانمندی‌ها باعث می‌شود که آنان از آگاهی و آمادگی لازم برای مشارکت فعال در نظام جامع مدیریت بحران شهر خود برخوردار شده و از نتایج آن یعنی افزایش روزافزون ایمنی در زندگی شهری و کاهش خسارات مالی، بهره‌مند شوند. از این رو، وجود افرادی آموزش دیده و سازماندهی شده در

محلات، به منظور کمک‌رسانی به موقع و منسجم در ساعات اولیه بعد از وقوع سوانح، به شدت ضروری است.

در این راستا، راهنمای جذب و استقرار گروه‌های مردمی داوطلب واکنش اضطراری محلات (دوام) با تکیه بر تجربیات حاصل از اجرای آن در محلات مختلف شهر تهران، تهیه شده است تا مردم محلی، با کسب آمادگی لازم به منظور مواجهه با سوانح و بحران‌ها، نقش موثرتری در کاهش آسیب‌های وارده به خود، خانواده و هم‌محلی‌هایشان داشته باشند.

عزیزاله رجب‌زاده

رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران